

**ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ К.Д.УШИНСЬКОГО**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради ЧОППО
імені К.Д.Ушинського

№ 1 від 22.01.2026

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ЧОППО імені К.Д.Ушинського

№11 від 26.01.2026

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної
середньої освіти
(мистецька освітня галузь)
«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ: ПРОФЕСІЙНА ПІДТРИМКА
ВЧИТЕЛІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»

Чернігів-2026

Розробник: Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського (Сорока І.М., методист відділу виховної роботи та позашкільної освіти Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського).

Напрямок підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти (ГХЗВ).

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН від 12.10.2022 № 904).

Термін дії програми: з 31.01.2026 до 31.01.2031 року.

Рецензенти:

Станіслав Борисович Пономаревський, доктор педагогічних наук, завідувач кафедри психології Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д.Ушинського;

Оксана Миколаївна Колотило, кандидат педагогічних наук, завідувачка відділом початкової школи ПУ «Інституту прикладної педагогіки».

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників мистецької освітньої галузі «Сучасні підходи до навчання: професійна підтримка вчителів Нової української школи» зумовлена трансформаційними процесами, що відбуваються в системі загальної середньої освіти України у контексті реалізації Концепції **Нової української школи**. Сучасні освітні реформи спрямовані на формування компетентнісного підходу, розвиток креативності, критичного мислення та здатності учнів навчатися протягом життя.

Мистецька освітня галузь у цьому процесі відіграє особливу роль, адже саме мистецтво є потужним інструментом розвитку творчих здібностей, емоційного інтелекту та культурної ідентичності учнів. Від учителя мистецьких дисциплін вимагається не лише володіння традиційними методами викладання, а й уміння застосовувати сучасні освітні стратегії та інноваційні технології (інтегрований, діяльнісний, компетентнісний, проєктний, кооперативний, рефлексивний, креативно-інноваційний підходи).

Програма розроблена відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти та Професійного стандарту вчителя закладу загальної середньої освіти й спрямована на забезпечення професійного розвитку педагогів мистецької галузі, їхню готовність до впровадження нових освітніх стратегій, технологій та інноваційних практик.

Основні завдання програми:

- ознайомлення педагогів із сучасними освітніми стратегіями та підходами у мистецькій галузі;
- формування навичок практичної реалізації компетентнісного, діяльнісного, інтегрованого, STEAM-орієнтованого та особистісно орієнтованого підходів;
- розвиток уміння застосовувати проблемне, проєктне, кооперативне та пірінгове навчання;
- удосконалення методичної майстерності у використанні модельних програм, навчально-методичних матеріалів та інструментів оцінювання;
- формування навичок рефлексії, самооцінювання та професійного саморозвитку;
- підготовка педагогів до ефективного планування освітнього процесу відповідно до положень Концепції НУШ.

Реалізація програми сприятиме підвищенню якості мистецької освіти, розвитку творчого потенціалу педагогів та їхній готовності до викликів сучасної школи. Вона забезпечить ефективне впровадження сучасних освітніх стратегій, сприятиме формуванню ключових компетентностей учнів і підготує їх до життя у швидкозмінному світі.

Цільова група: учителі закладів загальної середньої освіти, які забезпечують реалізацію державного стандарту базової середньої освіти в

другому циклі базової середньої освіти – 7-9 класи (базове предметне навчання).

Обсяг (тривалість) програми: становить 30 годин, що відповідає 1 кредиту ЄКТС.

Особливості реалізації програми

Програма реалізується у повному обсязі або частково (модульно) відповідно до потреб слухачів та можливостей закладу післядипломної педагогічної освіти.

Реалізація програми здійснюється за умови утворення групи не менше 20 осіб.

До проведення занять залучаються тренери, практикуючі педагоги, науковці та методисти, які мають професійний досвід роботи у мистецькій освітній галузі.

Програма поєднує теоретичне навчання з практичною діяльністю, передбачає виконання індивідуальних і групових завдань, опрацювання навчально-методичних матеріалів та проведення підсумкового оцінювання результатів.

Орієнтовний розподіл часу (від загального обсягу – 30 год):

- лекційні заняття (аудиторні та дистанційні) – 30%;
- самостійна робота – 20%;
- практико-орієнтовані види діяльності – 50%.

Організаційні та ресурсні умови реалізації програми включають:

- наявність матеріально-технічної бази;
- методичний супровід;
- консультаційний та інформаційний підтримувальний ресурс.

Ці умови забезпечують якісне засвоєння змісту програми та формування сучасних компетентностей педагогічних працівників.

Форма (форми) підвищення кваліфікації

Підвищення кваліфікації здійснюється в інституційній формі (дистанційно) із використанням лекційних та практичних занять, а також підсумкових заходів.

Мета підвищення кваліфікації: удосконалення компетентностей учителів мистецької освітньої галузі щодо застосування інноваційних форм, методів та технологій навчання відповідно до положень Концепції Нової української школи та Державного стандарту базової середньої освіти, а також забезпечення їхньої готовності до впровадження сучасних освітніх стратегій і професійного саморозвитку.

Завдання підвищення кваліфікації

Програма має на меті комплексний розвиток педагогів мистецької освітньої галузі та передбачає виконання таких завдань:

- ознайомлення педагогів із сучасними освітніми стратегіями та підходами, що реалізуються у мистецькій освітній галузі в контексті Концепції НУШ;
- сформувати навички практичної реалізації компетентнісного, діяльнісного, інтегрованого, STEAM-орієнтованого та особистісно орієнтованого підходів;
- розвинути уміння застосовувати проблемне, проєктне, кооперативне та пірінгове навчання у мистецькій освіті;
- забезпечити оволодіння практичними інструментами глибинного навчання для розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості учнів;
- навчити педагогів створювати та використовувати компетентісно орієнтовані завдання як інструмент реалізації Концепції НУШ;
- сприяти формуванню навичок практичної зорієнтованості навчання, включення учня як активного суб'єкта та розвитку рефлексивності освітнього процесу;
- озброїти педагогів інструментами створення та застосування ефективних методів оцінювання діяльності здобувачів освіти;
- підготувати педагогів до планування освітнього процесу відповідно до положень Концепції Нової української школи та сучасних освітніх реформ.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться

У процесі реалізації програми передбачається формування та вдосконалення таких компетентностей учителя закладу загальної середньої освіти відповідно до Професійного стандарту, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225: предметно-методична компетентність (А2); інформаційно-цифрова компетентність (А3); психологічна компетентність (Б1); інклюзивна компетентність (В1).

Очікувані результати підвищення кваліфікації

У результаті опанування програми учасники мають досягти таких результатів навчання:

Знати та розуміти:

- сутність поняття «підхід» як стратегії навчання, його методи, форми та прийоми;
- основні характеристики компетентнісного, діяльнісного, інтегрованого, особистісно орієнтованого та середовищного підходів;
- принципи та можливості STEAM-орієнтованого підходу у мистецькій освіті;
- взаємозалежність і взаємодоповнюваність сучасних освітніх підходів, орієнтованих на особистість, та їх реалізацію в умовах очного, дистанційного й змішаного навчання;

- сутність проблемного, проєктного, кооперативного та пірінгового навчання;
- концепцію глибинного навчання та його роль у розвитку критичного мислення й когнітивної гнучкості;
- значення компетентісно орієнтованих завдань як інструменту реалізації Концепції НУШ;
- принципи практичної зорієнтованості навчання, включення учня як активного суб'єкта та рефлексивності освітнього процесу;
- підходи до створення інструментів оцінювання діяльності здобувачів освіти;
- основи планування освітнього процесу відповідно до положень Концепції Нової української школи.

Вміти:

- застосовувати сучасні методи, форми та прийоми навчання у мистецькій освітній галузі;
- реалізовувати компетентісний, діяльнісний, інтегрований, STEAM-орієнтований та особистісно орієнтований підходи на практиці;
- організовувати проблемне та проєктне навчання, планувати й реалізовувати навчальні проєкти;
- впроваджувати кооперативне та пірінгове навчання для розвитку співпраці та взаємонавчання учнів;
- використовувати інструменти глибинного навчання для розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості;
- створювати та застосовувати компетентісно орієнтовані завдання у навчальному процесі;
- включати учня як активного суб'єкта навчання, формувати його рефлексивні навички;
- розробляти інструменти оцінювання діяльності здобувачів освіти;
- планувати освітній процес відповідно до положень Концепції НУШ;
- здійснювати професійну рефлексію та самооцінювання, сприяти власному професійному саморозвитку.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації

Оцінювання здійснюється за комплексною системою поточного та підсумкового контролю відповідно до вимог Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН від 12.10.2022 №904).

Система оцінювання:

- оцінювання здійснюється за результатами участі слухачів у лекційних та практичних заняттях, виконання індивідуальних і групових завдань, а також складання підсумкового тесту;
- використовуються принципи формувального оцінювання, самооцінювання та взаємооцінювання;
- результати фіксуються в журналі обліку результатів навчання та підтверджуються сертифікатом про підвищення кваліфікації.

Форми оцінювання:

- виконання практичних завдань та участь у дискусіях;
- тестування для перевірки засвоєння теоретичних знань;
- проєктна робота / індивідуальний професійний проєкт;
- спостереження, експертна оцінка;
- презентація результатів навчання.

Критерії оцінювання:

- активність та залученість у навчальний процес – участь у дискусіях, виконання практичних завдань, участь у групових формах роботи;
- якість виконання індивідуальних завдань – відповідність змісту завдань вимогам програми, креативність та практична спрямованість;
- здатність застосовувати набуті знання та навички – демонстрація компетентностей у моделюванні навчальних ситуацій, створенні інструментів оцінювання, використанні ІКТ;
- рефлексія та самооцінювання – уміння аналізувати власні результати навчання, визначати сильні сторони та напрями для вдосконалення;
- підсумкове завдання – тест: правильність відповідей на теоретичні питання, вирішення ситуаційних завдань, уміння обирати адекватні методи та інструменти для організації освітнього процесу.

Рівні досягнень (за результатами тестування та навчальної діяльності)

- **Високий рівень (90–100%)** – слухач демонструє повне засвоєння матеріалу, творчий підхід, здатність інтегрувати знання та застосовувати їх у різних практичних ситуаціях.
- **Достатній рівень (75–89%)** – слухач засвоїв основний зміст програми та може впевнено застосовувати їх у типових навчальних і професійних ситуаціях.
- **Середній рівень (60–74%)** – слухач має загальне уявлення про матеріал, але потребує додаткової підтримки для ефективного практичного застосування знань.
- **Початковий рівень (нижче 60%)** – слухач ознайомлений з матеріалом, проте не демонструє достатніх умінь для його застосування у професійній діяльності.

Умови отримання сертифіката про підвищення кваліфікації

Слухачі отримують сертифікат за умови успішного проходження програми та виконання всіх передбачених форм контролю:

- **прохідний поріг** становить не менше ніж **75%** правильних відповідей у підсумковому тесті;
- виконання практичних та індивідуальних завдань має бути оцінене не нижче ніж на **достатньому** рівні;
- обов'язковою умовою є участь у групових формах роботи та демонстрація здатності застосовувати набуті знання на практиці.

Документ про підвищення кваліфікації

За результатами успішного проходження програми учасникам видається свідоцтво про підвищення кваліфікації, що підтверджує набуття відповідних компетентностей та засвідчує обсяг і зміст опанованого матеріалу.

Видача та облік сертифікатів здійснюються відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Про порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників».

Вартість

Участь у програмі підвищення кваліфікації педагогічних працівників мистецької освітньої галузі становить **950 гривень з одного слухача**. Оплата включає:

- проведення навчальних занять відповідно до програми;
- методичні та навчальні матеріали;
- оформлення та видачу сертифіката про підвищення кваліфікації.

Фінансування здійснюється за рахунок коштів замовника (юридичної чи фізичної особи) відповідно до укладеного договору.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою підвищення кваліфікації передбачено опанування теоретичних і практичних основ інтегрованого курсу «Мистецтво», формування в учителів здатності розвивати ключові компетентності учнів, сприяти розвитку їхнього творчого потенціалу та критичного мислення, а також застосовувати сучасні методи навчання й оцінювання.

Особливістю програми є поєднання теоретичних лекцій та практичних занять, використання інтерактивних форм роботи, міжпредметних зв'язків та сучасних методів організації освітньої діяльності учнів. Такий підхід забезпечує практичну спрямованість навчання, сприяє розвитку навичок співпраці й комунікації, формуванню рефлексивності та здатності учнів до самонавчання.

Самостійна робота слухачів передбачає опрацювання навчально-методичних матеріалів, виконання індивідуальних завдань, підготовку до

практичних занять і підсумкового контролю, а також рефлексію результатів власної освітньої діяльності.

Підсумкові заходи за результатами підвищення кваліфікації включають складання тесту та проведення конференції з тематичною дискусією «Трансформація мистецької освіти в умовах НУШ: від теоретичних знань до життєвих компетентностей». Конференція передбачає обговорення проблемних питань, аналіз досягнутих результатів та отримання зворотного зв'язку від слухачів.

Зміст програми складається з **2 модулів та 14 взаємопов'язаних тем**. На етапі завершення навчання слухачі складають підсумковий тест із 25 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники – **100 балів**. Прохідний бал – **75**. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують **свідоцтво про підвищення кваліфікації**.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає:

- **8 годин** – лекційні заняття,
- **16 годин** – практична робота,
- **4 години** – самостійна робота,
- **2 години** – контрольні заходи. **Усього: 30 годин.**

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Модуль 1					
Теоретичні засади сучасних освітніх стратегій у мистецькій галузі					
Тема 1.1 Підхід як стратегія навчання: методи, форми, прийоми навчання	2		2		4
Тема 1.2 Основні характеристики: компетентнісного, діяльнісного, інтегративного, особисто орієнтованого, середовищного підходів	2	1			3
Тема 1.3 STEAM – орієнтований підхід у навчанні	1	2			3
Тема 1.4 Взаємозалежність і взаємодоповнюваність сучасних освітніх підходів, орієнтованих на особистість. Реалізація в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання			2		2
Разом за модулем	5	3	4	-	12

Модуль 2					
Практична реалізація сучасних освітніх підходів у мистецькій галузі					
Тема 2.1 Проблемне навчання: сутність, механізми, освітні інструменти	1	1			2
Тема 2.2 Проектне навчання: переваги, планування та реалізація навчальних проектів		2			2
Тема 2.3 Особливості впровадження кооперативного та пірінгового навчання	1	1			2
Тема 2.4 Глибинне навчання: розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості через практичні інструменти		2			2
Тема 2.5 Компетентнісно орієнтовані завдання як інструмент реалізації Концепції НУШ		2			2
Тема 2.6 Практична зорієнтованість навчання: включення учня як активного суб'єкта та рефлексивність освітнього процесу	1	1			2
Тема 2.7 Створення інструментів оцінювання діяльності здобувачів освіти		2			2
Тема 2.8 Планування освітнього процесу на засадах Концепції Нової української школи		2			2
Разом за модулем	3	13	-	-	16
Підсумкова конференція. Складання тесту. Тематична дискусія з проблеми: «Трансформація мистецької освіти в умовах НУШ: від теоретичних знань до життєвих компетентностей»				2	2
Усього	8	16	4	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників мистецької освітньої галузі складається з двох модулів та підсумкової конференції. Вона забезпечує комплексне опанування сучасних освітніх стратегій і підходів до організації освітнього процесу в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа», сприяє формуванню професійних компетентностей педагогів та розвитку їхньої методичної майстерності.

Модуль 1 Теоретичні засади сучасних освітніх стратегій у мистецькій галузі

Модуль спрямований на ознайомлення з ключовими освітніми підходами та стратегіями, що визначають сучасну мистецьку освіту. Слухачі

опановують теоретичні основи компетентнісного, діяльнісного, інтегрованого, особистісно орієнтованого та середовищного навчання, а також особливості використання STEAM-орієнтованого підходу. Особлива увага приділяється взаємозалежності та взаємодоповнюваності освітніх стратегій, їх реалізації в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Тема 1.1. Підхід як стратегія навчання: методи, форми, прийоми навчання

У межах теми слухачі ознайомлюються з поняттям «підхід» як педагогічною стратегією, що визначає логіку організації освітнього процесу, розглядають основні методи навчання (пояснювально-ілюстративні, проблемно-пошукові, інтерактивні, проєктні, ігрові), форми організації роботи учнів (індивідуальна, групова, фронтальна, змішана) та прийоми навчання (евристична бесіда, мозковий штурм, дискусія, кейс-метод, портфоліо, використання цифрових інструментів), аналізують взаємозв'язок методів, форм і прийомів у побудові освітньої стратегії, а також опановують практичні приклади їх застосування у мистецькій освіті, зокрема інтерактивні вправи для розвитку критичного мислення, використання цифрових платформ (Padlet, Mentimeter) для організації групової роботи та створення мистецьких кейсів як інструменту інтеграції знань.

Тема 1.2 Основні характеристики: компетентнісного, діяльнісного, інтегративного, особисто орієнтованого, середовищного підходів

У межах теми слухачі ознайомлюються з ключовими характеристиками сучасних освітніх підходів, що визначають зміст і організацію мистецької освіти: компетентнісний підхід як орієнтація на формування ключових компетентностей учнів; діяльнісний підхід, що забезпечує активну участь здобувачів освіти у навчальному процесі; інтегративний підхід, який поєднує різні види мистецтв та міжпредметні зв'язки; особистісно орієнтований підхід, спрямований на врахування індивідуальних потреб, здібностей і мотивації учнів; середовищний підхід, що формує освітнє середовище як простір розвитку, співпраці та творчої самореалізації. Слухачі аналізують спільні та відмінні риси зазначених стратегій, їхні переваги та можливості застосування у сучасній школі, а також приклади інтеграції цих підходів у практику викладання мистецьких дисциплін.

Тема 1.3. STEAM – орієнтований підхід у навчанні

У межах теми слухачі ознайомлюються з концепцією STEAM-освіти, що поєднує науку, технології, інженерію, мистецтво та математику як

інтегровану систему навчання. Розглядаються основні принципи STEAM-підходу: міждисциплінарність, практична спрямованість, розвиток критичного мислення та творчості учнів. Аналізуються переваги STEAM-орієнтованого навчання у мистецькій галузі, зокрема можливості інтеграції мистецтва з природничими та технічними дисциплінами для формування цілісного світогляду. Слухачі знайомляться з прикладами STEAM-проектів, інструментами для їх реалізації (цифрові платформи, візуалізаційні та дослідницькі ресурси), а також із методами організації групової роботи, що сприяють розвитку співпраці, комунікації та інноваційного мислення учнів.

Тема 1.4. Взаємозалежність і взаємодоповнюваність сучасних освітніх підходів, орієнтованих на особистість. Реалізація в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання

У межах теми слухачі ознайомлюються з принципами взаємозалежності та взаємодоповнюваності сучасних освітніх підходів, орієнтованих на особистість, зокрема компетентнісного, діяльнісного, інтегрованого, STEAM-орієнтованого та рефлексивного. Розглядається, як поєднання цих стратегій забезпечує цілісність освітнього процесу, сприяє розвитку творчості, критичного мислення та індивідуальних здібностей учнів. Особлива увага приділяється практичним аспектам реалізації підходів у різних форматах навчання — очному, дистанційному та змішаному, включно з використанням цифрових інструментів, інтерактивних платформ та методів організації співпраці. Слухачі аналізують приклади ефективної інтеграції підходів у мистецькій освіті, що дозволяє створювати гнучке та інклюзивне освітнє середовище, здатне відповідати викликам сучасної школи.

Модуль 2. Практична реалізація сучасних освітніх підходів у мистецькій галузі

Модуль спрямований на формування практичних умінь і навичок застосування сучасних освітніх стратегій у мистецькій освіті. Слухачі опановують методи проблемного та проєктного навчання, вчать планувати й реалізовувати навчальні проєкти, засвоюють особливості кооперативного та пірінгового навчання. Значна увага приділяється глибинному навчанню як інструменту розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості учнів, створенню компетентісно орієнтованих завдань, що забезпечують реалізацію Концепції НУШ. У межах модуля слухачі розвивають уміння включати учня як активного суб'єкта освітнього процесу, формувати його рефлексивні навички, створювати інструменти оцінювання діяльності

здобувачів освіти та планувати освітній процес відповідно до сучасних реформ. Практична спрямованість модуля забезпечує інтеграцію теоретичних знань у реальні педагогічні ситуації, сприяє розвитку професійної майстерності та готовності педагогів до викликів Нової української школи.

Тема 2.1. Проблемне навчання: сутність, механізми, освітні інструменти

У межах теми слухачі ознайомлюються з проблемним навчанням як освітньою стратегією, що ґрунтується на створенні навчальних ситуацій, які потребують пошуку рішень та активної інтелектуальної діяльності учнів. Розглядаються сутність і механізми проблемного навчання, його роль у розвитку критичного мислення, творчості та самостійності здобувачів освіти. Аналізуються освітні інструменти, що забезпечують ефективність проблемного навчання: постановка проблемних питань, створення ситуацій «суперечності» та «недостатності», використання кейс-методу, інтерактивних технологій та цифрових ресурсів для моделювання навчальних завдань. Слухачі знайомляться з прикладами практичного застосування проблемного навчання у мистецькій галузі, зокрема через інтеграцію дослідницьких завдань, групових дискусій та творчих проєктів, що сприяють формуванню компетентностей Нової української школи.

Тема 2.2. Проєктне навчання: переваги, планування та реалізація навчальних проєктів

У межах теми слухачі ознайомлюються з проєктним навчанням як сучасною освітньою технологією, що поєднує дослідницьку, творчу та практичну діяльність учнів. Розглядаються сутність і переваги проєктного навчання, його роль у формуванні ключових компетентностей, розвитку критичного мислення, комунікації та навичок співпраці. Особлива увага приділяється етапам планування навчального проєкту: визначення проблеми, постановка цілей, розподіл ролей, вибір методів роботи, організація групової діяльності та презентація результатів. Слухачі знайомляться з прикладами мистецьких і міжпредметних проєктів, а також із цифровими інструментами для їх реалізації (Canva, Padlet, Google Workspace), що забезпечують візуалізацію, координацію та оцінювання результатів. Практичні завдання спрямовані на формування вміння створювати проєкти, які інтегрують знання з різних галузей та сприяють розвитку творчого потенціалу учнів.

Тема 2.3. Особливості впровадження кооперативного та пірінгового навчання

У межах теми слухачі ознайомлюються з кооперативним та пірінговим навчанням як сучасними освітніми стратегіями, що сприяють розвитку співпраці, взаємонавчання та комунікації учнів. Розглядаються сутність і принципи кооперативного навчання, його методи (робота в малих групах, «джигсоу», колективне розв'язання завдань), умови ефективної організації групової діяльності та інструменти оцінювання результатів співпраці. Аналізуються особливості пірінгового навчання, яке передбачає взаємне навчання учнів через пояснення, обговорення та підтримку, а також його роль у формуванні відповідальності й лідерських навичок. Слухачі знайомляться з практичними прикладами застосування цих підходів у мистецькій освіті, зокрема використанням цифрових платформ (Google Classroom, Padlet, Mentimeter) для організації групових проєктів, створенням матриць оцінювання колективної діяльності та впровадженням стратегій співпраці, що забезпечують інклюзивність і розвиток ключових компетентностей учнів.

Тема 2.4. Глибинне навчання: розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості через практичні інструменти

У межах теми слухачі ознайомлюються з концепцією глибинного навчання як освітньої стратегії, що спрямована на формування здатності учнів до аналізу, синтезу та критичного осмислення інформації. Розглядаються основні принципи глибинного навчання, його роль у розвитку когнітивної гнучкості, вміння застосовувати знання в нових ситуаціях та інтегрувати їх у різні сфери діяльності. Особлива увага приділяється практичним інструментам: постановці відкритих запитань, використанню кейс-методу, аналізу мистецьких творів, інтерактивним дискусіям, а також цифровим ресурсам для моделювання та візуалізації навчальних завдань. Слухачі знайомляться з прикладами застосування глибинного навчання у мистецькій освіті, що сприяють розвитку критичного мислення, творчого потенціалу та здатності учнів до самостійного пошуку рішень у складних освітніх ситуаціях.

Тема 2.5 Компетентнісно орієнтовані завдання як інструмент реалізації Концепції НУШ

У межах теми слухачі ознайомлюються з компетентнісно орієнтованими завданнями як ключовим інструментом реалізації Концепції Нової української школи. Розглядається сутність таких завдань, їхня роль у формуванні ключових компетентностей учнів, розвитку критичного мислення, творчості та практичних навичок. Аналізуються принципи

побудови компетентнісних завдань: проблемність, практична спрямованість, міжпредметна інтеграція, орієнтація на життєві ситуації та індивідуальні освітні потреби. Слухачі знайомляться з прикладами компетентнісно орієнтованих завдань у мистецькій галузі, зокрема інтегрованих проєктів, творчих кейсів та завдань із використанням цифрових інструментів (Canva, Padlet, LearningApps), що сприяють розвитку комунікації, співпраці та самостійності учнів. Практична частина теми передбачає створення власних компетентнісних завдань та їх апробацію у навчальному процесі.

Тема 2.6. Практична зорієнтованість навчання: включення учня як активного суб'єкта та рефлексивність освітнього процесу

У межах теми слухачі ознайомлюються з принципами практичної зорієнтованості навчання, що передбачає набуття учнями знань і навичок через їхнє застосування у реальних або наближених до життєвих ситуаціях. Розглядається включення учня як активного суб'єкта освітнього процесу, його роль у постановці цілей, виборі методів та оцінюванні результатів власної діяльності. Особлива увага приділяється формуванню рефлексивності — здатності учнів аналізувати власний досвід, усвідомлювати досягнення та визначати напрями подальшого розвитку. Слухачі знайомляться з практичними інструментами організації рефлексії (щоденники спостережень, портфоліо, самооцінювальні листи, групові дискусії), а також із прикладами інтеграції практично зорієнтованих завдань у мистецьку освіту, що сприяють розвитку самостійності, відповідальності та творчого потенціалу учнів.

Тема 2.7. Створення інструментів оцінювання діяльності здобувачів освіти

У межах теми слухачі ознайомлюються з принципами розробки та застосування інструментів оцінювання, які забезпечують об'єктивність, прозорість і практичну спрямованість освітнього процесу. Розглядаються різні форми оцінювання: формувальне, підсумкове, самооцінювання та взаємооцінювання, їхня роль у розвитку відповідальності та рефлексивності учнів. Особлива увага приділяється створенню критеріїв та рубрик оцінювання, використанню цифрових платформ (Google Forms, Kahoot, LearningApps) для автоматизації процесу, а також інструментам портфоліо й проєктного оцінювання. Слухачі знайомляться з прикладами мистецьких завдань, для яких розробляються індивідуальні та групові матриці оцінювання, що сприяють формуванню ключових компетентностей, розвитку творчості та підвищенню мотивації учнів до навчання.

Тема 2.8 Планування освітнього процесу на засадах Концепції Нової української школи

У межах теми слухачі ознайомлюються з принципами та інструментами планування освітнього процесу відповідно до положень Концепції Нової української школи. Розглядаються ключові етапи планування: визначення цілей і завдань, добір змісту навчання, вибір методів і форм організації діяльності учнів, інтеграція міжпредметних зв'язків та використання сучасних освітніх технологій. Особлива увага приділяється створенню календарно-тематичних планів, розробці навчальних програм і сценаріїв уроків, що враховують компетентнісний та діяльнісний підходи. Слухачі аналізують приклади планування мистецьких занять у форматах очного, дистанційного та змішаного навчання, а також опановують інструменти для організації інклюзивного та практично зорієнтованого освітнього середовища. Практична частина теми передбачає розробку власних планів занять, які відповідають вимогам НУШ і сприяють розвитку творчого потенціалу та ключових компетентностей учнів.

Підсумкова конференція. Складання тесту. Тематична дискусія з проблеми: «Трансформація мистецької освіти в умовах НУШ: від теоретичних знань до життєвих компетентностей»

Підсумковий етап програми передбачає проведення конференції з тематичною дискусією «Трансформація мистецької освіти в умовах НУШ: від теоретичних знань до життєвих компетентностей» та складання тесту для перевірки рівня засвоєння матеріалу. Учасники узагальнюють і систематизують набуті знання та навички, аналізують результати навчання, отримують зворотний зв'язок і визначають перспективи власного професійного розвитку. Формат круглого столу забезпечує обговорення актуальних проблем мистецької освіти, сприяє обміну досвідом і пошуку ефективних шляхів упровадження сучасних освітніх стратегій у практику.

Орієнтовний перелік практичних завдань

Тема 1.2 Основні характеристики: компетентнісного, діяльнісного, інтегративного, особисто орієнтованого, середовищного підходів

1. **Визначення підходів у практиці:** аналіз навчальних ситуацій та встановлення, який освітній підхід у них реалізовано.
2. **Компетентнісне завдання:** складання прикладу вправи, що формує життєві навички та ключові компетентності учнів.
3. **Діяльнісний підхід:** моделювання навчальної активності, де учні виступають як активні учасники процесу.
4. **Інтегративне завдання:** створення міні-проєкту, що поєднує мистецьку та інші освітні галузі.
5. **Особистісно орієнтований підхід:** розробка навчальної ситуації з урахуванням індивідуальних потреб і здібностей учня.

6. **Середовищний підхід:** опис елементів освітнього середовища, які сприяють співпраці, творчості та самореалізації.

7. **Порівняльний аналіз:** обговорення спільних і відмінних рис підходів та їхньої взаємодоповнюваності у практиці викладання мистецьких дисциплін.

8.

Тема 1.3. STEAM – орієнтований підхід у навчанні

1. **Аналіз прикладів інтегрованих уроків:** визначення, які елементи STEAM-підходу реалізовані (наука, технології, інженерія, мистецтво, математика).

2. **Розробка міні-проєкту:** створення навчального завдання, що поєднує мистецтво з однією з природничих чи технічних дисциплін (наприклад, «Музика і математика» або «Архітектура як мистецтво й інженерія»).

3. **Практичне завдання з використанням цифрових інструментів:** застосування платформи Canva, Scratch чи Tinkercad для візуалізації інтегрованого навчального проєкту.

4. **Групова робота:** моделювання командного проєкту, де учні розробляють рішення для актуальної проблеми, використовуючи міждисциплінарний підхід.

5. **Рефлексивне обговорення:** визначення переваг і викликів STEAM-підходу у мистецькій освіті, формування висновків щодо його практичної реалізації.

Тема 2.1. Проблемне навчання: сутність, механізми, освітні інструменти

1. **Аналіз навчальних ситуацій:** визначення проблемних моментів у запропонованих кейсах та формулювання можливих шляхів їх вирішення.

2. **Створення проблемного питання:** розробка прикладу відкритого запитання для мистецького уроку, що стимулює пошук та дослідження.

3. **Моделювання освітньої суперечності:** складання завдання, де учні мають подолати «недостатність знань» або «суперечність» у навчальному матеріалі.

4. **Розробка міні-кейсу:** створення короткої ситуації з мистецької практики, яку учні повинні проаналізувати та запропонувати рішення.

5. **Використання цифрових інструментів:** застосування онлайн-платформ (Padlet, Mentimeter, Google Forms) для організації проблемних дискусій.

6. **Групова робота:** розподіл ролей у команді для спільного пошуку рішень проблемної ситуації та презентація результатів.

7. **Рефлексія:** обговорення ефективності проблемного навчання та його впливу на розвиток критичного мислення й творчості учнів.

Тема 2.2. Проєктне навчання: переваги, планування та реалізація навчальних проєктів

1. **Аналіз прикладів навчальних проєктів:** визначення їхніх переваг та освітніх результатів.
2. **Розробка структури проєкту:** постановка проблеми, визначення цілей та очікуваних результатів.
3. **Планування етапів роботи:** розподіл ролей у групі, вибір методів та інструментів для реалізації.
4. **Практичне завдання:** створення міні-проєкту у мистецькій галузі (наприклад, «Мистецтво і технології» або «Музика як математика»).
5. **Використання цифрових ресурсів:** застосування Canva, Padlet чи Google Workspace для організації та презентації результатів.
6. **Презентація проєкту:** представлення напрацювань групою та обговорення сильних і слабких сторін.
7. **Рефлексія:** оцінювання власного внеску та визначення навичок, які були розвинені під час роботи над проєктом.

Тема 2.3. Особливості впровадження кооперативного та пірінгового навчання

1. **Аналіз освітніх ситуацій:** визначення, де доцільно застосувати кооперативне чи пірінгове навчання.
2. **Розробка групового завдання:** створення вправи для малих груп із чітким розподілом ролей та спільною відповідальністю за результат.
3. **Метод «джигсоу»:** моделювання навчальної активності, де кожен учасник опрацьовує частину матеріалу й навчає інших.
4. **Практика пірінгового навчання:** складання завдання, яке передбачає взаємне пояснення та підтримку між учнями.
5. **Розробка матриці оцінювання:** створення критеріїв для оцінки внеску кожного учасника у групову діяльність.
6. **Рефлексивне обговорення:** визначення переваг і викликів кооперативного та пірінгового навчання у мистецькій освіті.

Тема 2.4. Глибинне навчання: розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості через практичні інструменти

1. **Аналіз кейсів:** розгляд навчальних ситуацій, що потребують багаторівневого осмислення, та визначення можливих стратегій їх вирішення.
2. **Постановка відкритих запитань:** складання прикладів запитань, які стимулюють учнів до пошуку різних варіантів відповіді та аргументації.
3. **Практика дискусії:** організація міні-дебатів на мистецьку тему з акцентом на розвиток критичного мислення.
4. **Інструменти рефлексії:** створення індивідуальних «щоденників мислення» або карт самооцінки, де учні аналізують власні освітні результати.

5. **Моделювання навчальної задачі:** розробка завдання, яке потребує застосування знань у новій ситуації (наприклад, інтерпретація мистецького твору через призму історичного контексту).

6. **Рефлексивне обговорення:** оцінка ефективності глибинного навчання та його впливу на когнітивну гнучкість учнів.

Тема 2.5 Компетентнісно орієнтовані завдання як інструмент реалізації Концепції НУШ

1. **Аналіз прикладів завдань:** визначення, які з них відповідають компетентнісному підходу, а які — традиційному.

2. **Розробка компетентнісного завдання:** складання вправи, що моделює життєву ситуацію та потребує застосування знань у практиці.

3. **Інтеграція міжпредметних зв'язків:** створення завдання, яке поєднує мистецьку та інші освітні галузі (наприклад, «Музичне мистецтво і математика» або «Образотворче мистецтво й історія»).

4. **Практичне моделювання:** складання кейсу, де учні мають вирішити проблему, використовуючи творчі та комунікативні навички.

5. **Групова робота:** розробка завдання, що передбачає співпрацю та взаємонавчання учнів.

6. **Рефлексія:** обговорення, як компетентнісні завдання сприяють формуванню ключових компетентностей та розвитку самостійності учнів.

Тема 2.6. Практична зорієнтованість навчання: включення учня як активного суб'єкта та рефлексивність освітнього процесу

1. **Аналіз навчальних кейсів:** визначення, як учень виступає активним учасником освітнього процесу.

2. **Розробка практичного завдання:** складання вправи, що моделює реальну життєву ситуацію та потребує застосування знань у практиці.

3. **Інструменти рефлексії:** створення шаблону щоденника спостережень або портфоліо для самооцінки учнів.

4. **Групова дискусія:** організація обговорення, де учні аналізують власний досвід і визначають напрями розвитку.

5. **Моделювання освітнього середовища:** опис умов, які сприяють активному залученню учнів (інтерактивні методи, творчі простори, цифрові інструменти).

6. **Практика самооцінювання:** складання матриці критеріїв, за якою учні оцінюють власний внесок у навчальну діяльність.

7. **Рефлексивне обговорення:** визначення, як практична зорієнтованість і рефлексія впливають на мотивацію та розвиток самостійності учнів.

Тема 2.7. Створення інструментів оцінювання діяльності здобувачів освіти

1. **Аналіз прикладів оцінювання:** розгляд різних форм (формувальне, підсумкове, самооцінювання, взаємооцінювання) та визначення їхніх переваг і недоліків.
2. **Розробка критеріїв оцінювання:** складання переліку показників для оцінки індивідуальної та групової діяльності учнів.
3. **Створення рубрик:** практичне завдання зі складання таблиці оцінювання для мистецького проекту або творчої роботи.
4. **Використання цифрових інструментів:** створення онлайн-тесту чи анкети в Google Forms або Kahoot для автоматизації процесу оцінювання.
5. **Практика взаємооцінювання:** моделювання ситуації, де учні оцінюють роботу одне одного за визначеними критеріями.
6. **Розробка портфоліо:** складання структури учнівського портфоліо як інструменту довготривалого оцінювання.
7. **Рефлексивне обговорення:** визначення, як інструменти оцінювання сприяють розвитку відповідальності, мотивації та професійного зростання педагогів.

Тема 2.8 Планування освітнього процесу на засадах Концепції Нової української школи

1. **Аналіз прикладів календарно-тематичних планів:** визначення, наскільки вони відповідають принципам НУШ (компетентнісний, діяльнісний, інтегративний підходи).
2. **Розробка фрагмента навчального плану:** складання структури уроку або циклу занять із мистецької дисципліни з урахуванням ключових компетентностей.
3. **Практичне моделювання освітнього середовища:** опис умов, які сприяють інклюзивності, творчості та активній участі учнів.
4. **Використання цифрових ресурсів:** застосування онлайн-платформ (Google Classroom, Padlet, Canva) для планування та організації навчального процесу.
5. **Групова робота:** розробка спільного плану заняття з розподілом ролей і завдань між учасниками.
6. **Рефлексивне обговорення:** визначення, як планування на засадах НУШ впливає на мотивацію учнів та професійний розвиток педагогів.

• 3.2 ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Тема 1.1. Підхід як стратегія навчання. Характеристика сучасних підходів у мистецькій освіті в НУШ

1. Опрацювати літературу та джерела про сучасні освітні стратегії.

2. За потреби вміти створити узагальнену таблицю, що відображає співвідношення між методами, формами та прийомами навчання, із прикладами їх застосування.

3. Розробити короткий опис навчальної ситуації, де використано один із підходів.

4. За бажанням написати есе: «Який підхід найбільш ефективний для розвитку творчості учнів у мистецькій освіті?».

5. Підготувати аргументи для дискусії щодо переваг і викликів різних підходів.

Тема 1.4. Взаємозалежність і взаємодоповнюваність сучасних освітніх підходів, орієнтованих на особистість. Реалізація в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання

1. У чому полягає взаємозалежність між компетентнісним, діяльнісним, інтегративним, особистісно орієнтованим та середовищним підходами?

2. Як різні підходи доповнюють один одного у формуванні цілісного освітнього процесу?

3. Які переваги та виклики виникають при поєднанні кількох освітніх стратегій?

4. Як особистісна орієнтація навчання проявляється в умовах очного навчання?

5. Які особливості реалізації особистісно орієнтованих підходів у дистанційному форматі?

6. Як забезпечити ефективність інтегративного та діяльнісного підходів у змішаному навчанні?

7. Які інструменти та технології сприяють гармонійному поєднанню підходів у сучасній школі?

8. Які приклади успішної взаємодоповнюваності підходів можна навести з практики мистецької освіти?

9. Як рефлексія учнів допомагає виявити ефективність застосування різних освітніх підходів?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. Київ: Верховна Рада України, 2017.

2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX. Київ: Верховна Рада України, 2020.

3. Концепція «Нова українська школа» (оновлені матеріали). Київ: МОН України, 2020.

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти» від 30.09.2020 № 898 (зі змінами). Київ: КМУ, 2020.

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» від 21.08.2019 № 800 (зі змінами). Київ: КМУ, 2019.

6. Наказ МОН України «Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників» від 09.09.2022 № 805 (зі змінами). Київ: МОН України, 2022.

7. Наказ МОН України «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»» від 29.08.2024 № 1225. Київ: МОН України, 2024.

8. Наказ МОН України «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти» від 09.08.2024 № 1120. Київ: МОН України, 2024.

9. Модельні навчальні програми для 5–9 класів Нової української школи, затверджені МОН України. Київ: МОН України, 2022.

10. Наказ МОН України «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» від 02.08.2024 № 1093. Київ: МОН України, 2024.

Основна література

1. Аналітичні матеріали МОН України щодо оновлення мистецької освітньої галузі. Київ: МОН України, 2025. 64 с.

2. Методичні рекомендації МОН України щодо викладання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 8–9 класах. Київ: МОН України, 2025. 58 с.

3. Методичні рекомендації МОН України щодо оцінювання навчальних досягнень учнів у Новій українській школі. Київ: МОН України, 2025. 72 с.

4. Локшина О. І. Сучасні тенденції розвитку мистецької освіти в Україні. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2023. 112 с.

5. Сисоєва С. О., Кравченко Л. М. Інноваційні технології в мистецькій освіті. Київ: МОН України, 2023. 140 с.

6. Збірник «Мистецька освіта в умовах НУШ: виклики та перспективи». Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2023. 128 с.

Додаткова література

1. Матеріали міжнародної конференції «Мистецька освіта і культурна ідентичність». Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2023. 95 с.

2. Оцінювання в НУШ: путівник для батьків. Київ: МОН України, 2025. 90 с.

3. Посібник «Формувальне оцінювання в НУШ: практичні інструменти». Київ: МОН України, 2023. 110 с.
4. Інструктивні матеріали «Особливості оцінювання в НУШ». Київ: МОН України, 2024. 65 с.
5. Комплекс методичних посібників «Оцінювання результатів навчання учнів 5–8 класів НУШ: приклади та рекомендації». Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2025. 573 с.
6. Збірник «Інтеграція мистецької освіти у міждисциплінарний простір НУШ». Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2024. 150 с.
7. Практичний посібник «Мистецькі проекти як інструмент формування ключових компетентностей учнів». Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2023. 118 с.
8. Аналітичний огляд «Сучасні методи оцінювання творчих досягнень учнів». Київ: МОН України, 2025. 102 с.
9. Колектив авторів. «Мистецька освіта і цифрові технології: нові виклики». Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2024. 134 с.